

Atli Dam, formaður Javnaðarflokksins:

Ikki neyðugt at avmarka endurgjaldið til lóntakarar í lótni

Skal endurgjaldið fyri prísvøkstur hava sama lutfall sum í 1975, skal tað vera um 1,50 kr. Tað er 60 oyru

Føroyski lóntakarinn verður 6000 kr. fátækari, um lótgjaldið samtykkir uppskotið hjá landsstýrinum um at nullstilla pristalið.

Hetta varð upplýst undir fyrstu viðgerð av uppskotinum í gjár. Ein samlað andstøða gekk imóti uppskotinum, meðan onkur einstakur samgongutíngmaður visti á, at tað er neyðugt at tálma brúkið.

Andstøðan fanst at, at ongur veruligar grundgevingar eru fyri at nullstilla pristalið. Í viðmerkingunum til uppskotið sigur landsstýrið, at einast, pristalið varð sett niður á 100, var tað komið upp á 140. Tí heldur landsstýrið, at tað er rætt at gera tað nú, tá tað aftur er komið upp á 140.

Andstøðan visti á, at tá var talan um eina figgarliga og vinnuliga kreppu. Eisini vistu andstøðingmenn á, at skal fult endurgjald veitast við sama lutfalli sum í 1975, tá pristalsútrokningin varð broytt, skal hvør dyrtíðarviðbót vera 1,50 kr. Ídag er hon 60 oyru.

Hægri endurgjald

Atli Dam, úr Javnaðarflokkinum, segði, at tað í lótni ikki er tørur á at avmarka endurgjaldið til lóntakararnar. Hann helt tað tí vera beint at ganga fakfeløgnum á móti og broyta endurgjaldið, soleiðis at lóntakararnir fáa eina hægri viðbót.

Formaður Javnaðarflokksins visti á, at undanfarna samgonga broytti eisini pristalið og tók burtur úr útrokningargrundarlagnum.

— Men vit skulu minnast til, at tað var neyðugt at útvega pening til vinnuna og at tálma pristgongdini. Vit viðurkendu, at tað var ein hórð skerjing, men hon var neyðug í krepputíðunum, meðan henda broytingin ikki er

lið í krepputíðunum, segði Atli Dam.

Hann segði, at hann hevur einki imóti at seta pristalið til 100, men upplýsti, at Javnaðarflokkinurin fer at skjóta upp eitt hægri tal, sum veitir betri endurgjald.

Luktur av Hilmari

— Pakkin legði eftir minna manninum, segði Adolf Hansen. Hann vildi vera við, at landsstýrið valla veit, hvat tað gera.

Framsøgumaður Framburðs- og Fiskivinnuflokksins visti á, at verkafólk og útroðarmenn eru um at doyggja í hungri, tí einki er komið á land hetta seinasta halva árið.

— Nú tá strammar at, broyta vit pristalið. Men hvat missir ein arbeidsmaður. Tit hava ikki spurt teir saklónu. Hetta kostar arbeidsmanninum 6000 kr. um árið.

— Eg lukti, at Hilmari Kass hevur verið við í spælinum, tí minni maðurin skal niðureftir.

Adolf Hansen segði, at gongdin hjá hesi samgonguni var at halda arbeidsmannin og fiskimannin niðri.

Einki endurgjald

Karin Kjelbro, úr Tjóðveldisflokkinum, visti á, at bert ein, sum fær 20 kr. ella minni um tíman, fær fult endurgjald fyri prishækkingarnar nú.

(Tá pristalsskipanin varð broytt í 1975 varð endurgjaldið sett til eitt prosent av tímalónini, sum tá var 20 kr. Eitt prosent svaraði til 20 oyru. Men aðrenn ein viðbót varð útløyst, skuldi hækkingin verða tryggt, ella 60 oyru, blaðm.).

Karin Kjelbro visti á, at í dag er tímalónin 52 kr., men viðbótin hin sama, og at nú skulu stórra hækkingar til fyri at ávirka pristalið.

Hon samanber eisini broytingina í 1980 og nú. Hon segði, at nú verður einki endurgjald latið, meðan endurgjald varð latið tá við hækkaðum barnafrádrátti, eykaskatti á háinntøkurnar og setan av einum prisansara afturat.

Karin Kjelbro upplýsti, at pristalsgrundarlagið byggir á brúkið hjá einum húski. Henda kanningin varð gjørd í 1971. Síðan er nógv broytt. Hon spurdi tí, um landsstýrið ætlar at broyta grundarlagið.

Kappingarføri

Hilmari Kass, úr Sjálfstýrissflokkinum, upplýsti, at varð pristalsskipanin ikki broytt í 1975 og í 1980 høvdu lóntakararnir verið tvífalt so stórar í dag sum tær eru.

Hann visti á, at vit royna at byggja ein idna upp, men at tað er ikki lætt at gerast kappingarføri, um lóntakararnar alsamt skulu hækka.

Hilmari Kass segði, at nógv siggja tað skeiva í tí figgarligu gongdini. Hann segði, at vit brúka meira til nýtslu enn vit útflyta. Hann roknaði ikki við, at eftirkomararnir fara at bera teimum, sum í dag skipa fyri, eina tøk, um henda gongdin heldur fram.

Tikið 9000 kr.

Jóannes Dalsgaard, úr Javnaðarflokkinum, visti á, at hetta er aðru ferð, at borgarliga samgongan gripur inn í viðurskiptini hjá lóntakarunum.

Fyrruferð var í 1981, tá landsstýrissamgongan samtykti inntøkulógir. Hann segði, at inntøkulógin í hvussu er kostaði hvørjum húski 3000 kr.

— So nú hevur borgarliga samgongan tikið 9000 kr. frá tí føroyska lóntakarunum, segði Jóannes Dalsgaard.

Hann saknaði eina veruliga frágreiðing um endamálið við pristalsbroytingini. Tí, sum hann segði, broytingin rakar serliga tey við minna brúkinum. Hann spurdi, um broytingin tálmar brúkið, og um brúkið hjá arbeidsfólki hevur nakra ávirkan á innflutningin.

Jóannes Dalsgaard segði, at lótgjaldið átti at farið aftur til 1975, og broytt pristalið við sama lutfalli sum tá, soleiðis at hvørt stigið gav 50 oyru í dag. (Og hvør viðbótin 1,50 kr.).

Atkvøddi imóti

Vilhelm Johannesen, úr Javnaðarflokkinum, upplýsti, at í 1980 hevði fólkið ein reallónarvøkstur upp á eini 7 pst. Í dag er talan um eitt reallónarfall upp á eini fyra pst.

Hann metti tí ikki, at lógin um vinningssteðg hevur virkað.

Annars visti Vilhelm Johannesen á, at í 1980 var vinnan í eini figgarligari kreppu. Av figgarætlanini fóru 200 mill. kr. til fiskivinnuna. Tað svaraði tá til 30 pst.

— Men tá atkvøddi núverandi samgonga imóti at broyta pristalið. Men nú, tá fiskivinnan bara fær 20 pst. av figgarætlanini, vilja teir stilla pristalið til 100. Onkur frágreiðing má til, hvi pristalið skal stillast til 100, segði Vilhelm Johannesen.

Hilmari Kass: — Í 1980 høvdu vit tikið undir, um tað varð gjørt á einum breiðari grundarlagi við einum vinnusteðgi, so er tað tað sama sum at seta pristalið úr gildi.

Vilhelm Johannesen: — Hilmari Kass fekk vinningssteðgin, men hann hevur ikki virkað, so tað er ein vánalig grundgeving.

Eftir viðgerðina varð uppskotið beint í figgarnevndina.

jo-mo

Saltsolan á Drelnesi:

Klárt at døma men royna at semjast

Enn er ikki avgjørt, um Føroya rættur skal døma um, hvør eigur ognina á Drelnesi, har saltsiloin stendur.

Málið er annars klárt at taka upp til dóms. Men dómarin hevur biðið partarnar, P/f Saltsoluna á Drelnesi og Tvøroyrar kommunu, um at royna at samráða seg fram til eina loysn innan annað ting í mars, tá rætturin aftur skal viðgera málið.

Málið er um ognina matr. nr. 9 á Drelnesi, 3.717 m². Við matrikuleringina í 1974 kom Tvøroyrar kommuna at standa sum ánari. Men

P/f Saltsolan á Drelnesi hevur skeytið uppá ognina, sigur sakførarin hjá Saltsoluni, Leif Waagstein. Hann sigur, at sjálvandi eigur Saltsolan ognina. Kommunan hevur ongantið átt hana.

Kommunan visir á, at P/f Saltsolan á Drelnesi gjørdi ikki vart við hetta, aðrenn fimm ára freistin at kæra viðvikjandi matrikuleringini í 1974 var úti.

Í sambandi við tær royndir, nú verða gjørdar at finna eina semju, verður málið móguliga lagt fyri Landsstýrið.

hd

Ikki ætlanin at illgita Fiskavirkið í Gøtu

„Hastverk er lastverk“. Hesi orðini man mangur hava ásaðnað og ikki minst vit blaðmenn, ið dagliga kappast við tíðina: at fáa tilfar liðugt til ávísina.

Hetta hendi í Sosialinum týsdagin 15. februar. Undir yvirskriftini á forsiðni „Donsk fyrítøka selur føroyskan — grenlendskan og canadisk-an saltfisk undir FAROE FISH merki“ hava vit skrivað, at føroysk solufelag selja saltfisk til donsku fyrítøkuna DAN-Cod, sum so blandar føroyskan og annan fisk saman og selur alt hetta sum føroyskan fisk. Úrslitið av hesum er so, at hetta er við at minka um umdømi av føroyskum dygdar fiskavörum, og haraftrat eru hesar biligvørurnar við at útkonkurera annan føroyskan saltfisk, sum føroysk virki selja til Suðureuropa. Hetta er rætt.

Men í greinini hava vit brúkt eina mynd fyri at visa lesarunum, hvussu ein erskja við saltfiski verður merkt FAROE FISH. Nú er tað so, at tað á hesi

erskju stendur, at fiskurin er frá Fiskavirkinum í Gøtu.

Í 14. September týsdagin ger Oddfríður Gregersen stjóri á Fiskavirkinum í Gøtu, vart við, at teir selja ikki til DAN-Cod, og heldur at Sosialurin við hesi myndini ynskir at illgita Fiskavirkið. Undirritaði blaðmaður skal her koma við eini umbering fyri ósketni mitt, tí ætlanin var ikki at skaða Fiskavirkið ella koma við illgitingum. Endamálið við at nýta hesa mynd var bert at visa lesarunum, hvussu føroyskur fiskur verður pakkaður og merktur við FAROE FISH-navninum. Eg dugi væl at siggja, at við at brúka hesa myndina, kann tað tykjast sum ein illgiting av Fiskavirkinum í Gøtu. So til Oddfríð og hini á virkinum, hetta var eitt mistak, sum kann koma fyri hjá øllum blaðmonnum, ið ikki altíð hava tær bestu stundirnar at gera arbeiði liðugt til ásettutíð.

Jan Müller, blaðmaður